

L'escàndol de cada any

El negoci dels Llibres de Text

Comença un nou curs escolar. Després d'unes llargues vacances estivals nombrosos infants reemprenen el seu contacte amb l'escola. Els pares al mateix temps d'exclamar: ja era hora!, es troben amb unes despeses extraordinàries. Que si bates, vestuari nou, equips de gimnàstica, material escolar... La publicitat ja fa uns dies ens ho va anunciant. A can tal trobareu tot el material, a l'altre el vestuari, per berenar un pastís xocolatat... De mica en mica aquella alegria de pensar que tindràs els fills ocupats, es va transformant per mitjà de les matemàtiques en una llista de xifres que sembla inacabable. Queda no obstant la satisfacció que reemprenen l'aprenentatge i que de mica en mica augmentaran la seva formació.

Hi ha un camp que la publicitat no ens ha anunciat. Ho fa d'amagat. Per raons d'eficàcia. Ens referim al costós i moltes vegades innecessari llibre de text. No ens l'ha anunciat, però te'l trobes. Pels cursos d'EGB podríem apuntar sense gaire error que el seu cost surt per unes 1.550 pessetes. La població d'EGB, COU i BUP de Granollers i rodalies podrien calcular sense por a equivocar-nos uns 13.000. Agafem-nos fort i que Déu en empari, això significa que es desprendran uns 20.150.000 pessetes.

Els que fan els llibres i el comerç, això ho saben molt bé. I també saben que si l'escola utilitza el seu llibre enlloc del de l'altra editorial, el guany és per a ells. Imagineu-vos a nivell estatal la quantitat de llibres que això suposa. En canvi les empreses que es dediquen a aquest comerç són ben poques, les principals són: Santillana, Anaya, Everest i S. M., a nivell de Catalunya són Teide, Casals i Vicens Vives. Són ben poques empreses en contrast del volum de llibres. Aleshores la competència s'estableix en les pròpies escoles que són visitades per viatjants que omplen les butxaques dels catedràtics de BUP i COU —això se'n diu adopció— i ofereixen marges considerables a les escoles d'EGB —algunes de les quals destinen el benefici a l'ampliació de la biblioteca—. El mercat s'estableix d'Editorial a Escola, excloent del negoci a les llibreries.

Tan grossa era la corrupció que el «Ministerio de Educación y Ciencia» va dictar normes de cara a l'escola que es publiquen al marge.

Els llibreters no volen estar al marge d'aquest negoci i s'han agrupat per fer front a aquesta vella problemàtica, passant a l'atac.

Ens hem trobat amb uns quants llibreters: Josep Valldeneu, Montserrat Julià, Tuni Jordana i Marta Artigas, perquè ens expliquin la seva acció.

Porto a les meves mans el manifest (en bilingüe perquè tothom l'entengui) dirigit als estudiants, pares i mestres en el qual refermen la seva creença que tot llibre s'ha de vendre a la llibreria i en comenten:

—La novetat d'enguany és que les llibreries Carbó, Carbó (Vell), Casiano, Flor i Violes, La Gralla, Ikastola, Maior Montseny, Vall-deneu i darrerament Patufets, ens hem agrupat.

—El maig ens vàrem trobar i vàrem muntar una exposició sobre el llibre de text que va durar del 5 al 17 de juny, que pel que hem comentat amb agrupacions d'altres ciutats era de les més complertes.

—Vàrem anar a veure les escoles i els convidàvem a visitar-la.

—Hem de dir que poques d'elles varen respondre. Hi trobaren poc interès. Potser era massa d'hora o que els mestres no se'n van enterar.

El que devia passar és que si el Ministeri diu que a la primera desena de juny han de tenir penjades les llistes dels llibres del proper curs en el tauler d'anuncis...

—No és aquest el cas, perquè aquesta llei la majoria se la salten a la torera, a hores d'ara encara n'hi ha que no tenen decidits els llibres a usar.

Més que usar, deu ser consumir, perquè tothom diu que si tens germans, els llibres

ja no et serveixen, per tant tenen una durada de nou mesos.

—La política de l'editorial és molt clara. Molts llibres de text van acompanyats dels d'exercicis. El de text el podries tornar a fer servir, però han de comprar els dos, perquè no editen els exercicis solts.

—La normativa del Ministeri també preveu que no es pot canviar de text fins passats quatre anys.

—Però llavors l'editorial canvia l'ordre d'algun capítol i, ja està, la numeració no es correspon... o tan sols canvia les tapes.

Tot el que m'esteu dient és molt greu, però vosaltres esteu col·laborant en tot aquest muntatge.

—En el Congrés de llibreters vàrem fer unes declaracions en les que apuntàvem com a sortida cap a una àmplia biblioteca per aula i el llibre de text orientatiu i gratuït, aquí tens el document.

—Ens hem adonat que quan acaben la bàsica rarament s'interessen per llegir cap llibre. No estan acostumats a consultar, no estan preparats per a seguir llegint.

I aleshores el negoci us va per terra...

—No és això, sinó que llavors resulta que la formació s'acaba amb l'escola.

Com us heu organitzat?

—Aquesta activitat que portem està recolzada pel nostre gremi. Cada llibreria compra a una editorial, el material, quan arriba el deixem en un magatzem i cadascú tindrà el

guany dels llibres que vendrà a l'establiment.

Però us enteneu tots junts? És que he sentit dir que hi ha alguna llibreria que va per lliure.

—Bé, cal aclarir que ara se n'ha oberta una i l'agrupació ja estava en dansa.

—En general tots ho han entès. N'hem trobat una, que es quedava la llista de llibres

de les escoles que subministrava i en canvi volia participar en la venda dels altres, però no és per mala fe, és que no ho havia entès.

—N'hi ha una que si demanaven un llibre i no el tenia, en feia passar un altre. Se'l va avisar que no ho fes.

Un altre punt que dieu i que sorprèn, és que la llibreria pot abaratir el cost.

—Doncs és veritat, encara que no ho sembli. L'any passat les editorials feien un descompte del 40 per cent, i enguany en donar-li la volta i encarregar-nos directament de la distribució hem renunciat a una part del guany i treballem amb un marge del 25 per cent, del qual un 10 per cent l'abonem al comprador, i resulta que el benefici brut és del 15 per cent. Treu d'aquí les despeses per dependència, visites, hores, viatges, transports..., ja em diràs. La majoria de dies a les tres de la nit encara estem treballant en el magatzem.

Però si apliquem el 15 per cent als vint milions de venda que correspon a la zona pugem als voltants de tres milions a repartir, no està gens malament.

—Pensa que a part de les despeses que hem enumerat, molts encara volen mantenir les velles estructures i se'ls venen dintre de les escoles. Fins i tot s'han muntat associacions de pares fantasmes. Les editorials continuen muntant xeflis per als professors d'EGB i unten a mestres-promotors.

—Hem demanat les llistes dels llibres que utilitzaran i veus com en alguna llista quasi tots són d'una editorial. Hem de dir que per sort són molt pocs casos.

—Sí, però també hi ha escoles que indiquen una llibreria en concret. Es veu clar que tenen tractes especials.

